

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ У СТРАТЕГІЧНУ ПЕРЕВАГУ БІЗНЕСУ

У сучасній економіці, що характеризується турбулентністю, війнами, цифровими зрушеннями та ефектами «чорних лебедів», традиційні підходи до конкурентоспроможності втрачають ефективність. Концепція антикрихкості, запропонована Насім Талебом, дозволяє переосмислити здатність підприємств не лише витримувати шоки, а й отримувати вигоди від них. Одночасно розвиток штучного інтелекту формує нову AI-економіку, де дані, алгоритми та адаптивні системи стають ключовими драйверами конкурентних переваг.

У зв'язку зі швидким глобальним впровадженням генеративного ШІ багато компаній побоюються, що їх можуть обігнати конкуренти, які одними з перших почали його використовувати.

Однак багато керівників підприємств вважають, що компанії все ще недостатньо підготовлені до генеративного ШІ, а деякі навіть вважають за краще відкласти його впровадження з таких причин, як висока вартість технологій, невизначена віддача від бізнесу, проблеми конфіденційності даних, що співробітники не мають необхідної технологічної грамотності для успішного впровадження генеративного ШІ.

Деякі компанії відзначають підвищення продуктивності праці при впровадженні GenAI, інші впровадження GenAI можуть призвести до марнування часу та грошей. Крім того, більшість поточних економічних прогнозів впливу GenAI на майбутній ВВП (середньорічне зростання ВВП на 1,5–3,4 % протягом наступного десятиліття) містить надто багато невизначеності.

Отже, хоча застосування генеративного ШІ дійсно створило нові можливості для бізнесу та конкурентні переваги у певних галузях, це не означає, що компанії, які не використовують ШІ, будуть негайно витіснені з ринку.

Найчастіше успіх компанії залежить від глибокого розуміння потреб клієнтів, високої цінності бренду та ефективних операційних моделей, а не просто від опори на технологічні інструменти. Тому компаніям, які поки що не планують впроваджувати ШІ, слід зосередитися на своєму основному бізнесі та постійно підвищувати якість своєї продукції та послуг.

У той же час, більш розумною та ефективною стратегією буде ретельний моніторинг тенденцій розвитку ШІ та поступове впровадження технологій ШІ у міру того, як ринковий попит та корпоративні ресурси будуть перебувати у рівновазі. У зв'язку зі швидким глобальним

впровадженням генеративного ШІ багато компаній побоюються, що їх можуть обігнати конкуренти, які одними з перших почали його використовувати.

Однак багато керівників підприємств вважають, що компанії все ще недостатньо підготовлені до генеративного ШІ, деякі навіть вважають за краще відкласти його впровадження з таких причин, як висока вартість технологій, невизначена віддача від бізнесу, проблеми конфіденційності даних,

По-перше, ключовим фактором є «розрив у швидкості впровадження технологій». [1]. Провідні компанії, як правило, прискорюють застосування генеративного ШІ у своїх ланцюжках поставок, маркетингу, автоматизації та інших сферах бізнесу, отримуючи таким чином перевагу в часі впровадження інновацій в галузі ШІ. Це означає, що іншим компаніям необхідно прискорити інтеграцію своїх технологій, скоротити час впровадження та швидко впроваджувати програми, використовуючи існуючі технологічні інструменти, щоб знизити ризик відставання.

По-друге, "порог локалізації ШІ" є сигналом, який не можна ігнорувати. Китай та Європа поступово використовують переваги своїх місцевих ринків для створення конкурентних бар'єрів для інноваційних програм. Оскільки конкуренти починають зміцнювати своє розуміння та надавати послуги на різних регіональних ринках, створюючи продуктові рішення, адаптовані до різних потреб ринку, компаніям-брендам необхідно аналізувати, як їхні конкуренти впроваджують стратегії інновацій в галузі ШІ на кожному регіональному ринку, щоб уникнути випередження з боку регіональних конкурентів.

Нарешті, «покращення клієнтського досвіду та підвищення цінності» стало одним із ключових конкурентних напрямів. Якщо конкуренти переорієнтують застосування генеративного ШІ на персоналізацію та покращення клієнтського досвіду, це стане важливим конкурентним сигналом. Якщо конкуренти почнуть посилювати такі програми, компаніям слід негайно скоригувати розподіл ресурсів, покращити розуміння клієнтів та їхню здатність реагувати на індивідуальні потреби, забезпечити більш точний маркетинг та обслуговування клієнтів.

Стрімке зростання генеративного штучного інтелекту справді принесло глибокі зміни у світ, але сьогодні світ також стикається з численними проблемами, такими як зміна клімату, геополітичні ризики, інфляція та корпоративна стійкість. Ці фактори ускладнюють процес прийняття корпоративних рішень, роблячи гнучкий та обачний підхід вкрай важливим в умовах революції ШІ.

Для забезпечення сталого прогресу у хвилі ШІ компаніям пропонуються такі рекомендації: не тільки технічним фахівцям необхідно володіти знаннями в галузі ШІ, але й особам, які приймають рішення в

компаніях, слід розуміти потенціал застосування ШІ та пов'язані з ним ризики.

У майбутньому конкуренція буде конкуренцією штучного інтелекту разом із даними. Зосередившись на посиленні збору та захисту даних, підприємствам слід також вивчити концепцію «корпоративних альянсів у галузі даних», тобто обмін даними з партнерами всередині та за межами галузі для підвищення точності та ефективності моделей ШІ. Темпи розвитку технологій штучного інтелекту непередбачувані, що вимагає від бізнесу гнучкості.

В умовах революції ШІ компаніям слід дотримуватись двосторонньої стратегії: з одного боку, продовжувати зміцнювати існуючі ключові компетенції, такі як покращення відносин із клієнтами та підвищення цінності бренду; з іншого боку, створювати внутрішні дослідні групи з ШІ або співпрацювати із зовнішніми постачальниками технологій ШІ, тим самим зберігаючи чутливість до новітніх технологій, не поспішаючи з інвестиціями. Таким чином, коли технологічні та ринкові умови стабілізуються, компанії зможуть швидко перейти до ефективніших операційних моделей, не відстаючи через непередбаченість.

Отже, еволюція у сфері штучного інтелекту незворотна, успіх компанії залежатиме від того, наскільки гнучко вона реагує на технологічні зміни. Розвиток існуючих конкурентних переваг при одночасній підготовці до майбутніх технологічних інновацій є ключем до сталого зростання компанії на ринку, що швидко змінюється. Конкурентоспроможність сучасних підприємств визначається не здатністю уникати ризиків, а вмінням трансформувати невизначеність у джерело розвитку, де штучний інтелект виступає ключовим каталізатором формування антикрихітських бізнес-моделей.

У діловому середовищі 2026-2030 років штучний інтелект перетворився із простого технологічного інструменту на фундаментальний елемент економіки. Здатність організації отримувати вигоду з хаосу, стресу та невизначеності, а також долати невдачі стане основою ключової конкурентоспроможності компанії.

До 2026 року підприємства перейдуть у епоху повномасштабного впровадження ШІ, де конкуренція полягатиме у технологічному лідерстві, а й у здатності керувати ШІ і монетизувати його.

Можна зробити висновок:

1) Від «пілотних проектів» до «індустріалізації»: підприємства більше не прагнуть створення окремих додатків ШІ, а натомість будують стійкі системи кібербезпеки та управління ШІ для досягнення високої надійності послуг.

2) Антикрихітська властивість: успішні компанії можуть швидко перетворити підвищення продуктивності та автоматизацію процесів, що забезпечуються ШІ, у здатність справлятися зі складними ринковими

змiнами, приймати рiшення на основi даних i навiть використовувати ШІ для автоматичного виявлення та усунення вразливостей у своїх бiзнес-моделях.

3) Нормалiзацiя подiй типу «чорний лебiдь» (таких як автоматизованi атаки з використанням ШІ, геополiтична конкуренцiя в енергетичнiй сферi та клiматичнi ризики) вимагає вiд пiдприємств наявностi високонучних структур.

4) До 2026 року кiбербезпека вступить у нову фазу протистояння ШІ, де конкурентоспроможнiсть пiдприємств залежатиме вiд їхньої здатностi продовжувати роботу та швидко вiдновлюватися пiсля атак (стiйке майбутнє).

5) Двоканальна робота: з розвитком технологiй шифрування та нормативних вимог пiдприємствам необхідно створити простiр для виживання як у вiдповiдних централiзованих системах, так i у власних протоколах блокчейну, щоб справлятися з макроекономiчними коливаннями лiквiдностi.

6) Компанiї будуть поєднувати свої власнi можливостi в галузi ШІ з геополiтичними стратегiями для створення надiйної та контрольованої основи ШІ, що безпосередньо вплине на їх довгостроковий розвиток [2].

Широкe застосування агентiв штучного iнтелекту призвело до формування «К-подiбної економiки», що вимагає вiд компанiй перепроєктування процесiв управлiння та роботи на передовiй так, щоб люди могли взаємодiяти з ШІ.

Конкурентоспроможнiсть корпорацiй у 2026-2030 роках ґрунтуватиметься не лише на здатностi виживати в умовах високоризикованого середовища, схильного до загрози автоматизацiї та заснованого на штучному iнтелекті, а й на вмiннi використовувати цi змiни для оптимiзацiї операцiй та досягнення вибухового зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Метеленко Н.Г., Воронкова В.Г., Оглоблiна В.О. Синергiя штучного iнтелекту, iнтернету речей та хмарних технологiй як нова модель управлiння бiзнес-процесами. Science and Education: Paths to Progress : Proceedings of the 1st International Scientific and Professional Conference (Held in Los Angeles, California, USA | March 3–5, 2026) / Compiled by: V. Shpak, Chairman of the Editorial Board: S. Tabachnikov. Sherman Oaks, CA: GS Publishing Services, 2026. С.187-200. DOI: 10.51587/9798-9917-51988-2026-26-200-212

2. Череп А.В., Воронкова В.Г., Череп О.Г. Штучний iнтелект як драйвер цифрової трансформацiї пiдприємств. Science and Education: Paths to Progress : Proceedings of the 1st International Scientific and Professional Conference (Held in Los Angeles, California, USA | March 3–5, 2026) / Compiled by: V. Shpak, Chairman of the Editorial Board: S. Tabachnikov. Sherman Oaks, CA: GS Publishing Services, 2026. . С.200-213. DOI: 10.51587/9798-9917-51988-2026-26-200-212